

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสาร ความรู้ และทัศนคติต่อการเสนอ
ชาวต่างประเทศทางสื่อมวลชน ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัย
เชิงบรรยาย (Descriptive Method) โดยการสำรวจการวิจัยภาคสนาม (Field Research
Survey)

ในส่วนนี้จะได้เสนอวิธีดำเนินการวิจัยในแง่ของ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรในการ
วิจัย เครื่องมือในการวิจัย ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์
ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งที่จะศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารต่างประเทศ ตลอดจนความรู้
และทัศนคติเกี่ยวกับชาวต่างประเทศที่นำเสนอโดยสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ของประชาชนในเขต
กรุงเทพมหานคร ประชากรในการวิจัยคือประชาชนของกรุงเทพมหานครที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป
ทั้งหมดจำนวน 3,092,855 คน (สถิติเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2533) ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตการปกครอง
รวม 36 เขต คือ

1. พระนคร	2. บึงมปราบศัตรูพ่าย
3. สัมพันธวงศ์	4. ปทุมวัน
5. บางรัก	6. ยานนาวา
7. สาทร	8. บางคอแหลม
9. ดุสิต	10. บางซื่อ
11. พญาไท	12. ราชเทวี

13. หัวขวาง	14. พระชนง
15. คลองเตย	16. ประเวศ
17. บางเขน	18. คอนเมือง
19. จตุจักร	20. บางกะปิ
21. ลาดพร้าว	22. บึงกุ่ม
23. หนองจอก	24. มีนบุรี
25. ลาดกระบัง	26. ธนบุรี
27. คลองสาน	28. บางกอกน้อย
29. บางพลัด	30. บางกอกใหญ่
31. ภาษีเจริญ	32. บางขุนเทียน
33. จอมทอง	34. คลิ่งชัน
35. ราษฎร์บูรณะ	36. หนองแขม

กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้กำหนดไว้ 324 ตัวอย่าง โดยใช้การเลือกตัวอย่างให้ได้ตัวแทนที่เหมาะสมและใกล้เคียงกับความเป็นจริง หรือเรียกว่าเป็นตัวแทนที่แท้จริงของประชากรทั้งหมด โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากทุกเขตการปกครอง จำนวนเขตละ 9 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Accidental Sampling และเก็บได้จริงจำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 92.6

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัยแจกแจงตามสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวต่างประเทศจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ	- เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ
ตัวแปรตาม	- พฤติกรรมการเปิดรับข่าวต่างประเทศจากหนังสือพิมพ์
วิทยุ โทรทัศน์

สมมติฐานข้อที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวต่างประเทศจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ด้านข่าวต่างประเทศของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรอิสระ	- พฤติกรรมการเปิดรับข่าวต่างประเทศจากหนังสือพิมพ์
วิทยุ โทรทัศน์
ตัวแปรตาม	- ความรู้ด้านข่าวต่างประเทศ

สมมติฐานข้อที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวต่างประเทศจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับข่าวต่างประเทศของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรอิสระ	- พฤติกรรมการเปิดรับข่าวต่างประเทศจากหนังสือพิมพ์
วิทยุ โทรทัศน์
ตัวแปรตาม	- ทัศนคติเกี่ยวกับข่าวต่างประเทศ

เกณฑ์การวัดตัวแปร

ข้อมูลจากการวัดตัวแปรต่างๆ ได้กำหนดเกณฑ์การวัดไว้ดังต่อไปนี้

1. การเปิดรับข่าวสารทั่วไปทางสื่อมวลชน วัดจากความบ่อยครั้งของการเปิดรับสื่อแต่ละประเภท คือ หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ กับหารายชั่วโมงในการเปิดรับสื่อเหล่านั้น วิทยุใช้เกณฑ์คะแนนที่กำหนดไว้คือ

ความบ่อยครั้งในการ เปิดรับสื่อ

ทุกวัน	4	คะแนน
สัปดาห์ละ 3 - 4 ครั้ง	3	คะแนน
สัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง	2	คะแนน
น้อยกว่าสัปดาห์ละครั้ง	1	คะแนน

การใช้เวลาในการ เปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์

มากกว่า 1 ชั่วโมง	4	คะแนน
30 นาที - 1 ชั่วโมง	3	คะแนน
15 นาที - 30 นาที	2	คะแนน
น้อยกว่า 15 นาที	1	คะแนน

การใช้เวลาในการ เปิดรับสื่อวิทยุและโทรทัศน์

มากกว่า 2 ชั่วโมง	4	คะแนน
1 - 2 ชั่วโมง	3	คะแนน
30 นาที - 1 ชั่วโมง	2	คะแนน
น้อยกว่า 30 นาที	1	คะแนน

2. การเปิดรับข่าวต่างประเทศทางสื่อมวลชน วัดจากความบ่อยครั้งของการเปิดรับสื่อแต่ละประเภท กับการใช้เวลาในการเปิดรับสื่อนั้น ๆ โดยเกณฑ์คะแนนที่กำหนดไว้ คือ

ความบ่อยครั้งในการ เปิดรับสื่อ

ทุกวัน	4	คะแนน
สัปดาห์ละ 3 - 4 ครั้ง	3	คะแนน
สัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง	2	คะแนน
น้อยกว่าสัปดาห์ละครั้ง	1	คะแนน

การใช้เวลาในการเปิดรับสื่อ

มากกว่า 30 นาที	4	คะแนน
20 - 30 นาที	3	คะแนน
10 - 20 นาที	2	คะแนน
น้อยกว่า 10 นาที	1	คะแนน

การพิจารณาปริมาณการเปิดรับข่าวสารทั่วไป และการเปิดรับข่าวต่างประเทศทางสื่อมวลชน จากคะแนนผลคูณของความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อกับการใช้เวลาในการเปิดรับสื่อ โดยกำหนดค่าไว้ ดังนี้

คะแนน 1 - 4	มีการเปิดรับข่าวสารน้อย
คะแนน 6 - 9	มีการเปิดรับข่าวสารปานกลาง
คะแนน 12 - 16	มีการเปิดรับข่าวสารมาก

3. ความรู้ด้านข่าวต่างประเทศ วัดจากการจดจำและการรับรู้ด้านสถานการณ์ระหว่างประเทศ ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้นำประเทศ องค์การระหว่างประเทศ เหตุการณ์สำคัญในต่างประเทศ ความเคลื่อนไหวทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและกีฬาของโลก ที่นำเสนอทางสื่อมวลชนทั้ง 3 ประเภท ในช่วงก่อนออกแบบสอบถามประมาณ 1 เดือน โดยเป็นคำถามจำนวน 15 ข้อ กำหนดค่าให้คะแนนผู้ที่ตอบถูกข้อละ 1 คะแนน และคะแนนผู้ตอบผิดข้อละ 0 คะแนน แล้วนำมากำหนดระดับความรู้ด้านข่าวต่างประเทศเป็น 3 ระดับ คือ

ผู้ตอบถูก 0 - 5 ข้อ	มีความรู้ด้านข่าวต่างประเทศน้อย
ผู้ตอบถูก 6 - 10 ข้อ	มีความรู้ด้านข่าวต่างประเทศปานกลาง
ผู้ตอบถูก 11 - 15 ข้อ	มีความรู้ด้านข่าวต่างประเทศมาก

4. ทัศนคติเกี่ยวกับข่าวต่างประเทศ วัดจากการแสดงความรู้สึกและความนึกคิดของประชาชนต่อข่าวต่างประเทศที่นำเสนอทางสื่อมวลชนทั้ง 3 ประเภท โดยมีข้อความที่กำหนดเป็นข้อชี้วัดจำนวน 12 ข้อ เป็นข้อความที่ต้องการทัศนคติในทางที่เห็นด้วย 6 ข้อ และเป็นข้อความที่

ต้องการทัศนคติในทางที่ไม่เห็นด้วย 6 ข้อ ระบุกำหนดค่าคะแนนไว้ดังนี้

ข้อความที่เป็นทัศนคติในทางที่เห็นด้วย	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4
เห็นด้วย	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
ข้อความที่เป็นทัศนคติในทางที่ไม่เห็นด้วย	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วย	3
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4

ผลรวมของคะแนนที่ได้ทั้ง 12 ข้อนำมาใช้กำหนดทัศนคติของประชาชนได้ดังนี้
 คะแนนที่อยู่ระหว่างค่าเฉลี่ย + ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีทัศนคติในทางบวก
 คะแนนที่อยู่ระหว่างค่าเฉลี่ย \pm ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีทัศนคติอย่าง เป็นกลาง
 คะแนนที่อยู่ระหว่างค่าเฉลี่ย - ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีทัศนคติในทางลบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบวัดทัศนคติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดย
 การศึกษาค้นคว้าจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนการแนะนำแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษา
 แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Close-ended questionnaires) และ
 แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended questionnaires) ซึ่งแบ่งเป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโดยทั่วไป
 ประกอบด้วยคำถามเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ปริมาณการอ่าน
 การฟังวิทยุ การดูโทรทัศน์ และการอ่านหนังสือพิมพ์ กับความถี่ในการเปิดรับข่าวสาร

จากสื่อประเภทต่าง ๆ จำนวน 14 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารต่างประเทศจากสื่อประเภทต่าง ๆ ประกอบด้วย คำคำถามเรื่อง ปริมาณการอ่านหนังสือพิมพ์ การฟังวิทยุ และการดูโทรทัศน์ เกี่ยวกับ ข่าวต่างประเทศ กับความถี่ในการเปิดรับข่าวต่างประเทศ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบวัดความรู้เกี่ยวกับข่าวต่างประเทศ ประกอบด้วย คำคำถามด้านข่าวและเหตุการณ์ ระหว่างประเทศ ที่นำเสนอทางสื่อมวลชนในช่วงเวลา 1 เดือนก่อนเริ่มการสัมภาษณ์ จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับข่าวต่างประเทศที่เสนอทางสื่อมวลชน จำนวน 12 ข้อ

ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นได้นำไปทดสอบเพื่อศึกษาสำรวจถึงภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามว่าให้สื่อความหมายตรงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และมีปัญหาอุปสรรคในการตอบคำถาม ประการใดบ้าง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปขอคำแนะนำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิและได้นำไปทดสอบกับกลุ่มประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่นำกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง (Relevance) ของเนื้อหา ความเป็นไปได้ (Feasibility) ในแง่ของค่าตอบที่จะได้รับจากผู้ตอบคำถาม แล้วนำผลที่ได้ไปหาค่าความเชื่อมั่นตามแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) สำหรับแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับข่าวต่างประเทศ ได้ค่า 0.82 และ หาค่าความเที่ยงตามแบบ KR - 20 สำหรับแบบวัดความรู้เกี่ยวกับข่าวต่างประเทศ ได้ค่า 0.81 ซึ่งแสดงว่ามีความเชื่อถือได้สูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสมสำหรับการเก็บข้อมูลจริงแล้ว ผู้วิจัยผู้ช่วยที่เป็นนิสิต

ปริญญาตรีจำนวน 6 คนได้แยกย้ายไปเก็บข้อมูลจากประชาชนในแต่ละเขตตามจำนวนที่กำหนดไว้ โดยให้เก็บข้อมูลสำรองไว้ 36 ชุด ผู้วิจัยได้อบรมผู้วิจัยผู้ช่วยทุกคนถึงวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูลและชี้แจงประเด็นปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างการเก็บข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความสมบูรณ์ที่สุด ทั้งนี้กำหนดค่าใช้จ่ายเก็บข้อมูลทั้งหมดประมาณ 1 เดือน ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2535

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์เบื้องต้น โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างในเรื่องต่อไปนี้

- ข้อมูลด้านลักษณะประชากร
- ประเภทของสื่อที่เข้าในการเปิดรับข่าวสารทั้งในและข่าวต่างประเทศ
- ความรู้เกี่ยวกับข่าวต่างประเทศ
- ทัศนคติต่อการเสนอข่าวต่างประเทศทางสื่อมวลชน

โดยการหาค่า Chi square เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวต่างประเทศ ความรู้ด้านข่าวต่างประเทศ และทัศนคติเกี่ยวกับข่าวต่างประเทศ

2. การทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ดังนี้

- ใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง ที่จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์กับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ

- ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multivariate Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ กับความรู้ด้านข่าวต่างประเทศ และทัศนคติเกี่ยวกับข่าวต่างประเทศ